

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaplatók: a dohánytözsdekben.

Kossuth szobra Nagyperkátán.

— Saját tudósítónktól. —

Kissé borongó, de a tavasz életének minden pompájával ékes májusi napon leplezték le Nagyperkátán a Fejérmegyében első Kossuth-szobrot, a magyar szabadságharc első harcósának emlékeztetőjét.

Az eszme megpendítője egy egyszerű nagy perkátái földműves ember Vass János volt, aki egy maga 1000 koronát áldozott a szoborra, mintegy jelképezvén, hogy Kossuth lángelképének eszméje a magyar népben bírja gyökereit, onnan sarjadt az életérős, hatalmas fáva, amelyet megtehető a vihar, de gyökereit ki nem szaggathatja mindaddig, míg a magyar nemzet fenntartó életeleme, a magyar nép él.

Az ünnepély méltó volt az eszméhez, mely testet öltött, Fejérmegye közönségéhez, a mely minden rétegében kivette belőle a maga részét.

A szolgálgyházi állomáson már a kora reggeli órákban hosszú kocsisor és nagy sereg nép várta a fél 11 órakerkező vonatot, amelyen Kossuth Ferenc miniszter, a nagy Kossuth fia, jövendő volt. A megye és a városunk közönsége közül sokan ott várokoztak Széchenyi Viktor gróf főispánnal az élükön. Ott voltak: Gyapay Pál észtergomi főispán, Szűts Jenő alispán, Kenessey Gyula, a megyei függetlenségi kör elnöke, Csontos Andor, Koller Tivadar, Horváth Gyula dr. orsz. képviselő, Heltai Jenő, Huszár Dezső főszolgabíró, Jeszenszky Kálmán főispáni titkár, Pajcs Gyula dr., Szuhai Pál földbirtokos; városunkból Kerekes Lajos dr. h. polgármester, Mohay Lajos tanácsos, Csapary László dr., Csöppentky Mihály dr., Bilkei Ferenc, Keresztes Zsigmond, Lurja Aladár dr. és Németh János vár. biz. tagok.

A diszmagyar ruhák tarka színvegyüléke pompásan vegyült össze a nép fehérbe öltözött óriási tömegével, amelyben a rendet a csendőrség, valamint a sorfalat álló megyei és városi hajduk tartották fenn.

Kossuth megérkezését riadó éljenzés fogadta. Széchenyi Viktor gróf főispán rövid hatóságos beszédet mondott, a melyre a miniszter szintén röviden felelt. Majd megindult a kocsisor. Elöl a miniszter a főispánnal annak pompás tulipános négyes fogatán. Melléte diszbandérium, nyalka párasztlegények és diszmagyarba öltözött urak lovagoltak. Utána a vagy 100 kocsiból álló menet vonult sűrű porfellegbe burkolva. Utközben több diadalkapu várta az érkezőket, a mely különösen a fajú szélén a Kossuth-szobor közelében rendkívül díszes volt.

A Kossuth-szobor a község elején van felállítva, a Kastély-utca a községbe vezető út

átlójánál. A menet itt megállapodott. Huszár Dezső főszolgabíró üdvözölte a minisztert, majd Vértes Mariska, Vértes Vencel községi jegyző bájos leánykája rövid szavakban köszöntötte a minisztert és egy díszes csokrot nyújtott át neki.

Az ünnepély azonnal kezdetét vette. A község ifjusága Csizsér József tanító vezetésével elénekelt a himnuszt, mely után Koller Tivadar orsz. képviselő rövid beszédet tartott. Majd Csontos Andor orsz. képviselő mondotta a következő nyaghatat kelto beszédet:

Tekints le ránk Magyarok hatalmas Istene, fordítsd felénk tündöklő arcod fényességét, ez ünnepen, midőn a magyar szabadság legnagyobb harcósának, immár éltető eszmévé finomult alakja újra jelenik meg előtünk láthatóan ércben, hogy örökké itt maradjon.

Midőn egy szó nyilatolt a hazán keresztül, hogy Kossuth meghalt, midőn a hontalan búdosó újra megtért hazájába, midőn megnyílt az édes anyaföld kebele, hogy örökre magába zárja régen várt fiát, egy nemzet hullatta könnyeit, bucsuzott régi vezéréől, egykori kormányzójától, aki a nagyot és kicsinyt egyenlővé, szabadá és a szabadságban, egyenlőségben testvérré tette, aki szabadságot, jogot adott mindenkinek, de el nem vett senkitől soha. Búcsuzott a nemzet, hiszen a halál örökre elvált az A. keresztény hit az elválás fájdalmát a feltámadás, a viszonzítás édes balzsamával enyhíti: nincsen halál, nincsen elmúlás, csak változás van, hirdeti a tudomány. — A közönséges ember, lejárván élte robotját, megpihenni tér édes anyánk a föld kebelébe, a nagy szellem, kinek keblében az Isten által adott égi tűz lángol, s kinek egész élete az isteni céltől megjelölt eszme szolgálatában telik el a a legtöbbszor gyenge porhüvely, 'hihetetlen s megmagyarázhatatlan erő kifejezésre képes az eszme szolgálatában; — az ilyen erőknél nincsen elmúlásuk, a főlístennek más mértéke van.

E földön minden magában hordja mértékét ereje és anyaga szerint, talán az ilyen szellem óriások lelkei leróván az emberi élet általános adóját, a halál, az átváltozás felszabadítja a szellemet földi nyűgétől, itt élnek továbbra is közöttünk, másnál talán. Kossuth Lajosnál ám e bizonyos. Aki nemzetét, fáját, hazáját, alkotmányát, mint ő úgy szerette, a kinek egész élete a szent szabadság eszméjének szolgálatában tellett el, midőn lelke teljesen szabad lett, neki gondját sir el nem temette, tovább munkált és munkált itt közöttünk, nem mint az ő hun vezér: Csaba csak a veszedelem idején jár vissza, ő itt van, vezeti taborát, megérezzük szívünk dobbanásán, midőn figyelmeztet, ha vész közeleg, ő hát ha meghalt, feltámadott, ha átváltozott eszméinket szívünkbe költöztet. Itt van ő, mióta haza hoztuk, jelenléte nevelte meg hitének kicsiny taborát, immár nem izent, de eljött maga, hogy diadalra vezesse eszméit. — Hogy Kossuth nagy eszméi egyszerre nem valósulhatnak meg, az minden mélyebb gondolkodó előtt bizonyos, nagy szel-

lemek akkora lépésekkel viszik előre a világot, nemzetüket, hogy sokszor évszázadokra van szükség, míg az emberiség azokat megérti, de biztosan hosszabb időre, hogy egy-egy nagy lépés körét alkotásokkal töltse ki a munkás utókor. — Kossuth Lajos örökre jelölte meg utját, mérte ki munkáját nemzetének, midőn megmondotta, hogy: „a Magyar vagy szabad lesz, vagy nem lesz.”

De nem csak megjelölje az utat, hanem el is hozta szeretett fiát, hogy megalkossa, amit ő gondolt, hogy testet adjon az eszmének. — Nekünk kötelességünk, hogy Kossuth Lajos eszméi mellett törhetlenül kitartsunk, hogy miként ő semmi munkától, semmi áldozattól vissza ne retjenjünk, sőt ha kell, azokat életünk, vérünk árán megvédelmezzük, diadalra segítsük. — Mindent századnak meg van a maga jellege, e jelen század a munka jegyében fogamzott, nem véres harcok árán kell hát elérni célunkat, de verejtékes munkával, agyunk megfeszített gondolkodásával, másoknak, még ellenségünknek is meggyőzésével; de oh uram, gyenge az ember!

Magyarok Istene, hallgasd meg imánkat,
Fordítsd felénk szíved a királyunk,
Hogy a nemzet vágyát, óhajt megértse,
Hogy a mi bennünk ég, őt is az hevítse,
és a kit balsors oly régen tépett,
Áldd meg Uram, boldogítsd e népet,
Fordulj felénk Isten szent orokja,
Hogy viruljon a magyar hazája!

Most pedig hadd boruljon le előtted nemzeted, Magyarországnak egyszer megválasztott örökös kormányzója. Hulljon le a lepel!

A beszéd végén lehullott a lepel s felült a tömeg előtt Kossuth kitűnően sikerült mell-szobora. Az ifjú, az ihletett Kossuth Lajost ábrázolja. Jobb kezét a szívére teszi, mintha szónokolna, mintha esküt, fogadást tenne nemzete jövőjére, nagyságára, melyért mindent fel kell áldozni. A szobrot (ez az ötvenharmadik Kossuth szobor az országban) Horvay János készítette, a ki a milliós nagy Kossuth-szobor elkészítésére is megbízást kapott. A riadó éljenzés, a mely a tömeget a szép mű láttára izgalomba hozta, tanúsága volt annak, hogy a művész szívekre talált és elérte célját. Ezután Csizsér József szavalt nagy hatással egy alkalmi költeményt. Majd Bruck Ferenc dr. a szoborbizottság elnöke vázolta a szobor történetét, átadta azt a község bírájának Mészáros Györgynek, a ki hatóságos, magyaros beszédben vállalta magában a község nevében annak megbecsülését.

Ezután a szobor megkoszorúzása következett. Koszorukat tettek le beszédek kíséretében: a képviselőháza, Fejérmegye, Székesfehérvár szab. kir. város, Koller Tivadar, a függetlenségi párt nevében Thalys László, a kuruc ifjak nevében Melha Armand, Nagyperkátá község nevében Mészáros György bíró, majd a szobor gyűjtés

SÖVEGJÁRTÓ JÁNOSNÉ
VÁSZON, ASZTALNEMŰ ÉS ÁGYNEMŰEK ÁRUHÁZA SZÉKESFEHÉRVÁR,
— BARÁTOK ÉPÜLETE, AZELŐTT ÖZV. HANEL ANTALNÉ-FELE ÜZLETHELYSÉG. —

kezdeményezője Vass János, a leányok nevében Mészáros Erzsike, a sárkeresztúri függetlenségi párt nevében Koller Pál elnök, Nagyperkátá és vidéke kereskedői nevében Brück Arnold igazgató, továbbá Rácalmás, Dunapentele, Sárosd, Adony, Ercsi községek, végül a budapesti VI. kerületi külterületi polgárok.

Ezután a tisztelgések következtek: Szűts Japán elispán a vármegyét, Vértess Vencel községi jegyző Nagyperkátát vezette, Vass János, a szobrot alapvetője, Kerekes Lajos dr. Székesfehérvár szob. kir. városi küldöttségével, Dunapentele, Rácalmás, Dunacsanak, Ercsi községek 'előjáróságai, a Nagyperkátá és vidéke kereskedő-egyesület stb. A miniszter mintegyik küldöttséghez intézett beszédét, megköszönve megjelenésüket. Majd a közönség kérelmére a következő beszédet mondotta:

Valszágyasszor az ország területén szobrot emelnek Kossuth Lajos emlékének, mindannyiszor utúl: erővel tér elő a Kossuth eszme, a szobor sarkai mindannyiunkat, ne nyugodjunk, míg szabadság, függetlenség, hatalmassá és boldoggá nem tettük hazánkat. (Éljen az eszme!) Az ország jövő nagyságának jelképe a múltnak ez az emléke, amelynek méltók csak akkor maradtunk, ha szüntelen munkával önzetlenül küzdünk azon nagy célok eléréseért, amelyekért ő titáni harcot vívott egy egész életen keresztül. (Éljen az eszme!) Folytonos munkára való buzdítás e nemesítő hatásért legyen áldott az az emléke, amelynek ünnepét üljük itt, amelynek ünnepét ülöm én, nemcsak mint fia, hanem főképpen mint magyar ember, aki az ő nyomdokaiiban jár és hazája jövőjén dolgozik. (Szűts nem akaró lelkes éljen az eszme!)

Kossuth ezután Széchenyi Viktor gróffal Györy Teréz grófnő kastélyába hajtatott, ahol az ebéd kezdetéig maradtak. A diszebed 2 órakor a kaszinó két nagy termében folyt le a 120-an voltak benne részt. Az első beszédet Széchenyi Viktor gróf főispán mondotta:

Lelepleztük ma — úgy mond — az első Kossuth-szobrot vármegyénkben, Nagyperkátá közönsége megelőzte a vármegye összes községeit. A Kossuth név a magyar szívnek nem csak egy magyar névnek a megjelölése, hanem egy fogalom: a jövő reménye, egy eszmény: a nemzetköziséggel, a hazátlansággal, az istentelenséggel szemben. Ezeknek az eszméknek, ennek a fogalomnak a megszemélyesítője a köztűntünk időző Kossuth Ferenc. Mint a nemzeti kormány egyik szerény szolgájának, neki

jutott a szerepe, hogy Kossuth Ferenc emléke pohárát. Ő rea, aki nem csak nevének vezetésével, de tehetségével, tudásával, bölcsességével, hazafias mérsékletével oly nagy hasznára vált már nemzetünknek: Ő rea, jövő munkásságára őríti pohárát, az Isten sokáig blesse!

A fülzugó, hatalmas szűts nem akaró lelkes éljen az eszme! csillapítással, mely a főispán gyönyörű szavait követte; fölállt Kossuth Ferenc és imígyen szólt:

T. uraim! Azt mondotta gróf Széchenyi barátom, hogy a Kossuth név dicsőségének részese vagyok. (Igaz! Ugy van!) E név öröklése azonban nemcsak dicsőséget hanem egy egész életre való kötelességet jelent. Aki ezt a nevet viseli, airt sokat várnak, talán többet, mint amennyit adott helyzetben létre lehet hozni. De azért mégis e nagy név nemcsak a nagy nemzeti eszme szimbóluma, hanem egyáltalán utódai vagyunk, kötelességek óriási mennyiségét kell teljesítenünk. (Lelkes éljen az eszme!)

Ami engém illet, mélyen átérzem annak a kötelességnek a súlyát, amely reám hárul. E kötelesség teljesítésében nagy segítségemre van, amit az ország legnagyobb részében tapasztalok, hogy nemcsak örökölt nagy nevémet lelkesednek honfitársaim, hanem engem, aki elvékért hűségesen dolgozom, szeretnek is (Hosszú tartó éljen az eszme! Egy hang: Minden magyar ember szereti és becsüli!)

A szerelet nagy hatalom. Ennek erejével hódította meg a kereszténység a világot, ennek erejével remélem előreléphetni hazám ügyét azon az úton, amelyet a ma ünnepelt nagy eszme számunkra kijelölt. Lehet, hogy ez ut hosszú, de akiben erős a hit, abban erős a remény is s én hiszek és remélek és úgy tudom, hogy édes hazám olyan lesz egykoron, aminőnek azt Kossuth Lajos emelőd. (Szűts nem akaró lelkes éljen az eszme!) Hogy ezt elérhessük, feltétlenül szükséges az összhang a nemzet és korának királyi közt. Ennek létrehozatalán fáradozom én is, mint ahogy fáradozott egykor réges-régen boldogult édes atyám. De a sors ő felette másként határozott. Most más időkér állunk és a hazafias kötelességeket ró ránk. (Igaz! Ugy van!) Teljesítsük ezeket egyessül erővel, mert a hazának nem a régi magyar átokra, a széthúzásra van szüksége, hanem az egyetértésre, kivált akkor, amidőn oly nagy

átalakulások küszöbéhez ért el, amelynek előestéjén ma állunk. (Igaz! Ugy van!) Ne is legyen e küszöbön soha más érzés, mint amely támad a szívben és lélekben akkor, midőn Kossuth Lajos szobra előtt áll a magyar: Legyen Nagyperkátá a hazafiasnak továbbra is egyik erős vára, mint volt eddig. Nagyperkátá közönségére emelem poharamat. (Szűts nem akaró lelkes éljen az eszme!)

Pajzs Gyula dr. pompás beszédében a képviselőház küldöttségét, Thaly László o. képviselő Széchenyi gróftól, Kerekes Lajos dr. Nagyperkátá községet, Kenessey Lajos a függetlenségi eszmét a Kossuth-kultusz keretében, Tóth József dr. a magyar közszelemet, Gyapay Pál Csontos Andort, Csontos Andor Szűts Jenőt, Széchenyi Viktor gróf főispán Vass Jánost köszöntötte fel, Kéri Ferenc plebános pedig a vendégeknek mondott köszönetet megjelölésükért.

A miniszter később a nép közé vegyült s gyönyörködve látta azt a tüzes táncot, amelyet a perkátai ifjúság, de velük együtt az ünnepre egybegyűlt fiatalok is, mint Széchenyi Viktor gróf főispán, Csöppentzy Mihály dr. stb. jártak. A miniszter beszédét is intézett a föllekesült tömeghez, amely áhítatos rajongással hallgatta szavait.

Az ünneplők ezután lassan elvonultak. Kossuth a 6 órai vonattal távozott Széchenyi Viktor gróf kíséretével. A bandérium s hosszú köcsör kísérete őt a vasúthoz, ahol szívélyes bucsuzás után vált meg a szép napot együtt rendezőktől.

ÜJ DON S Á G O K.

Sürgös kérelem

egyházmegyénk Főtisztelendő Papságához.

Az Országos Kath. Szövetség egyházmegyei Képvisellete által elhatározott és a legutóbbi püspöki körlevélben is ajánlott népszövetségi gyűlések megbeszélése és előkészítése céljából a Képviselő elnöksége tisztelettel kéri a Főtisztelendő Testvéreket, hogy május 7-én, csütörtökön d. e. 10 órára a székesfehérvári belvárosi kath. kör társalgójában megjelenjen szíveskedjenek.

Jászai Mariról.*

A magyar színművészet Európaszerte ismert és töltök annyiszor megirigylet nagy alakja: Jászai Mari járt nálunk.

Nem a klasszikus föld hőseinek szenvedelmét, a nagy érzések kitérésében és fájdalomba fenéséges Meleát, Elektrát hallottuk a nagy ragika csodálatos varázsu hangjával, hanem annak a kiskőrösi ifjunak tűz lelket, tűz lelkének lobogását szavakban, halhatatlan emléki szavakban irt érzésit, verselt, ki a színművészet kuszorujá utáni vágyva Székesfehérváron tartotta nehéz küzdelmeinek első stációját. Nincs művész, aki Petőfi költeményeit úgy a szívek mélyébe tudná ejteni, mint Jászai. Mert nincs művész, ki Petőfit mint epibert, mint költőt a szeretet és elismerés oly pnya aranyos fátylába tudná betakarni, mint Jászai.

A csodálatos völgy szovatai tó felett a mit az elmúlt nyáron hallottunk „Petőfiről mint színész”-ről, azt méltán sietve és boldogan követelte magának disztyulésére a Petőfi Társaság. A tisztelői tömge pedig elragadtatása, jelölt ökköves aranytollat keldit a kitűnő írónak, Jászai Marinak. A jól megérdemelt aranytoll szerényen elrejtve ill az írószíni fiók mélyén, de a közönséges acél toll annál többet munkálkodik s

* A nagy művésznő belső barátságjától közölik e kedves, izalm jellemzést, amely oly bizalmasan mutatja be azt, aki pár nap előtt oly ritka órákban részeseit minket.

halás társul szegődik a nagy művésznőnek a színjátszásban elért dicsőségéhez. Példás rendbe állított gyöngyösoros betűk kerülnek a napilapokba, folyóiratokba, melyekkel nyíltan sikra szállva, a társadalom minden aktuális bajait ismérve és logikusan következtetve, éles szavakkal verve, majd gyöngyűlva, tanácsot adva, találkoznak Jászaival, az írónal. Meggyőző erejű a szava, az írása, minő hatalmas és igaz színpadi művésze. Következetes a nagy eszméhez és hűségesei kitartással, kegyelettel hajt fejet a halhatatlanoknak.

A penki hársfák közt immáron tizenötödik tavasszal köszönti a legnagyobb magyar sirját ez a mély érzésű asszony s önnét merit erőt, von páncélt az élet következendő harcjátékaira.

Aki Széchenyi István szellemét úgy megérti s annak főnésges tragikus életét úgy ismeri mint Jászai, annak lehetetlen, hogy a földi röghöz kötött bajain a legnemesebb érzéssel fel nem tudna emelkedni.

Széchenyi István, Petőfi Sándor és a brit lángész: Shakspere Vilmos, így három eszmény emlékeink tiszteletében: él Jászai!

Könyvtárában egy kis világirodalom található róluk. S az eredeti angol és francia elvont tudományú könyvek mellett ott található a legújabb expedíció, kiknek hős utazói a legnagyobb szakavatottsággal kísérte szivedelmas felfedező utjaiban a művésznő, megvilágítva helyzetüket térképkel, globússzal.

Közvetlen környezete folytonosan tanulhat tőle, ki oly sokat tud s ki szívesen meghallgatja

és megköszöni az akárciklól is előadott újabb dolgokat.

Könyvein kívül lakásának, ennek a csodaszép tágas, levegős, három nagy szobának leg-állandóbb és legkedvesebb lakói: a virágok. Mindenütt a friss a csodaszép virág. A hálószaiba fehér kalotaszegi és betényi himzésekkel leterített szatyvákba kereteve mellett pompázik kristály tőveg esőben a sarga túzilium, a társalgó égszínkék falához oly bájosan simul a tavaszi éjszakán kipattant mandolafa virágos ága és halka hullátja szirmát a márvány-Madonna ralfelre. A toplya-nyárfából mesterileg faragott, butorok lapja, vállá tele antik, nemes stílusú korszokkal, poharakkal, melyeknek öblében friss víz, friss virággal van télen-nyáron mindig telistele.

Az írószíni mellé a dolgozó szobába jut a kiválasztott, a fák királynéja, a kecses hallású eucalyptus. Nincs a fővárosban olyan szoba, hol ezt a mystikus növényit oly élő szeretettel gondozták mint itt ezen napsugaras emeleten. Halás is érte. Mert apránként nyitogatja ki patinás makkokcskát s abból oly csodás fehér csillagok, selyemszálu rózsák bont ki, hogy a közelben levő könyvszekrény méltóságát teljes ördvi a faragott oroszlanok is elhámulnak a gyönyörűségűtől.

A virágkultusz a könyv és a levegő. A budai hegyek májusában csalogánycsattogásra, a Hűvösvölgy rigóflútyeire nem sajnál Jászai egy fél napi sétát sem. A gyalogoláshoz rég edzette magát, hiszen nincs nap, melyen legalább két órárt ne sétálna.

Az új polgármester. A polgármesteri állásra hirdetett pályázat határideje ma járt le. Egyetlen pályázó jelentkezett: **Saara Gyula dr.** s így annak egyhangu megválasztása feltétlenül bizonyos.

A Fejérmegyei Széchényi Szövetség tegnap este rendkívüli közgyűlést tartott a kath. kör társalgójában Csima Jenő elnökele alatt. A közgyűlés az Országos Gazdászövetség parádi közgyűlésével kapcsolatban tartandó ifjúsági szociális kurzusra Csima Jenő, Bóna Józsefet, Fister Lajost és Borján Ferencet küldötte ki. Streit Ferenc püspöki irodaigazgató közbenjárására a Fejérmegyei Szövetkezeti Szövetség összeköttetésbe lépett a Szövetséggel s szociális munkájában teljes támogatást ígerte.

Népszövetség a megyében. A népszövetség tudvaleg a jövő vasárnapon fogja kiépíteni vármegyénkben a községi szervezeteit. Minden községben népgyűlést fognak tartani, hol toborzást fognak indítani az országos mozgalomban egyre erősödő népszövetségi tábor erőinek kifejtésére. Székesfehérvárott ez a mozgalom ha az agitáció egy időre szünetelt is, nagy erővel indul diadalutjára, kell, hogy a megye is megmozduljon s hogy Székesfehérvárral kapcsolatban a centralizálás erejének és előnyének kifejtésére a megyei szervezetet is ki lehessen építeni. Amint halljuk, a vármegye megindította az előmunkálatakat, hogy a Fejérmegyei vasárnap imponáns számarányban tudja fellépíteni a megye katolikusait a népszövetség táborába. Több helyütt nagyarányú népgyűlés egész környék népét össze fog tartani, hova a környéki falvak is fel fognak vonulni. Így értesülünk eddig Móról, Kislángról és Magyaralmásról. Ez a terv, ha a kivétel sikerül, nagy eredményekkel járhat, a tömegözö imponánsát tudja latba vetni. A fehérvárosiak vasárnapi értekezletük nagy lelkesedéssel kimondották, hogy mintegy 100 főnyi csoportban át fognak vonulni Magyaralmásra, hol fehérvári szónokok toborozzák a népet. A kislángi népgyűlésre, hova központi szónokok érkeznek, bevonulnak a környéki falvak is. Székesfehérvárott rá egy hétre lesz újabb akció, erről azonban később fogunk szólni. A megyei mozgalom egyöntetű szervezésére a mozgalom intézői tanácskozára gyűlnek egybe Székesfehérvárott a Kath. Körben csütörtökön este. Kérjük a vidéket, minden mozgalomról pontosan értesítsen bennünket.

Közvetnyilvánítás. Dr. Saara Gyuláné úrnó a székesfehérvári református Jótékony Nő-

lyenkor kerülnék látogatásra a betegek, a tanácsokat várók, a szegény sorssal viaskodó régi nyugdíjas szinészek és más pártfogottak szerény lakásai. Jászai-háromszorosan lerója a bibliai kötelezettséget, amije van, annak nagyon sokat veszik hasznát. Látam mint hajolt meg előtte mély köszönettel az ősz szavát: apát ur, ahogy a művésznek által a templom javára rendezett és összegyűlt hatszáz koronát átvette, látom ahogy naponta hull az a sok tíz husz filleres a muzeumkörűt koldusok kalapjába.

De nem tudom én leírni mindazt, milyen a lelke, szíve, gondolata ennek a mifelénk tartó, mi közbünk való, mi tájunkon született igazi magyar érzésű asszonynak.

Igazán itt volt közöttünk pár órára, pár percre megint a miénk volt, az a látosság, ahol ő is az első stációját érte. Azután hívja, haza sietve a kötelesség. Várja a budapesti, nagy vásár. Szívevel-lelkeivel a test bilincseit akarja lefejtetni azzal az óriási és fáradságos propagandával, melyet fennem lobogtat, az okos élet eszméit hirdető zászlaján, megszabadítani Magyarországot a minden embert öljő alkoholtól! Ennek hírdetésére hívta őt a „József Főherceg Szanatoriuma Egyesülete” Hódmezővásárhelyre, ezért volt nemrég Nagy-Károlyban! Mennyi tevékenység, mennyi eredményes munka attól, ki mindezeket kívül megszerzte a magyar színművészet fejére a koronát, melytől nem vétetik föle!

Szemere Ilona.

egyletnél 100 azaz egyszáz koronás alapítványt tett, a melyért az egylet nevében halás közönetemet nyilvánítottam. Székesfehérvárott, 1908 május 4. Molnár Bóliné úrnak.

A Fejérmegyei Gazdatisztai kör f. május 2-án évi rendes közgyűlést tartott Lintner Sándor elnökele alatt. A kör Vagyona 1909 korona 40 fillér 120 tagja van. A múlt évben két tanulmányi kirándulást, és egy előadást rendezett, melyben a körnek mintegy 100 tagja vett részt. Örömmel vette tudomásul a közgyűlés, hogy a kör a gazdatisztai internátus részére 500 koronás alapítványt tett. Elfogadta az 1908 évi munkasprogramot és elhatározta hogy f. évi május hó 26 és 27-én a kiserő állami menesztézet és menesztörtök megőrkintésé céljából tanulmányi kirándulást rendez. Szeptember hó folyamán pedig gróf Eszterházy Miklós Moric aszárni szőlőtelepét tekinti meg Székesfehérvárott a tél folyamán ismeretterjesztő előadást tart és fontosabb gazdasági napi kérdések megvitatásá céljából vitatüléseket rendez. Vegül a haldozás, illetve a választás utján megürült alelnökségre Köhler Albert urodalmi felügyelőt, pénztárnokká Armos Jónó titkár és számvizsgáló bizottsági tagnak Tóth Deszöf választotta meg.

Kinevezés. Mechler Vilmost a h. polgármester Ambach Ferenc helyére Závaros rendőrkapitány mellé jegyzőkönyvezetönek nevezte ki.

A színikadémia növényekéi. Ritka élvezetben részesítették a fehérvári színházlátogató közönséget három este a színikadémia növényekéi. Moliere örök ölelő Tartuffe-jéről már megemlékeztünk. A „Bocsielenek” és „Regényesek” méltán sokraokoznak az előbbiekhöz. Ott az élet nagy tragédiát, a színikalák főgőit lejatszókégyellen realizmusú látjuk. Jelszava: ne légy, hogy ne lételessél és csak az igléhet igazságosan, a ki maga is keresztülment oly lelkiállapotokba, a melyekért más fölött pálcát tör. Öszintén mondhatjuk s ebben osztozók, velünk a színházat sajnos — csak félig megölt közönség, hogy a művészet és realizmus illy ritka erőt való összeegyeztetését csak igazi művészek tekinthetik látjuk. Szinte remegett bele a publikum s az a bizonyos elfogultság, a melytől a kezdőket fogadta, izzepporra tört, mert öszszkötékük maguk a tudásukkal. Le a kalapot, götülük, igaz, hogy az Akadémia legeslegkiválóbb műviányait látjuk, a kik szemefénye voltak az intézetnek, igaz, hogy talán éveken át gyurták magukban az óriási erőt igénylő művek minden egyes részletét, magukba szitták a legkiválóbb mesterek áhletét és fogásait, de a művészet muzsacsókja nélkül — mindez elapadosott volna.

Igy voltunk a Regényesekkel, ennek a tulzottnaiv, de minden részletében megis kacagató kedves kis darabnak élvezetével is. Két fiatal szereti egymást, az apóg naiv cselek utján hozzák őket össze, közbe nagyszerű föreértések derülnek ki stb. stb. De ezt meg kellett játszani s — ismét le a kalappal, előttük — ugy játszották el, hogy nem tudunk kikeveredni az álmékkézdásból és a kacagásból.

Az egyesek jellemzésére elmondhatjuk, hogy Harsányit ritka komikuma az ország első művészei közé fogja, hováhamar emelni. Czobor Gyula oly remek groteszk alakokat produkál, hogy feledni nem lehet. Andrassy Dénes a komoly és komikus szerepekben egyaránt mélyen lekötötte figyelmünket. Dobos Margit apró szerepeket visz ugyan, de állandóan minden szem terészte. A hol járt, derüt, mosolyt keltett. Andor Mária ritka tragikai erő, még forrásban van, de köznapi szinész sohase lesz. Koppa Ilona csupa édesesség a megjelenésével is, a játékával is. Alapi Nándort sokszor dicsértük már s most már még inkább hisszük, hogy fehérvári létele büszkék leszünk rá.

Szívesen megköszönjük a kedves társaságnak az élvezetet, a melyet szerettek s reméljük, hogy nem utolszor látjuk őket. Örül a lelkünk, hogy művészeket találunk bennük, olyajókat, a melyenkeok a művészet tiszta forrásából merítő művészeknek lenniök kell. Ok még nem látták az életet s nem is tapadt rájuk annak sára. A mi szinészeink nem tudnak már különbséget tenni a szép és piszok között. Ezek annyira a művészet gyermekei, hogy az élet nem tudta

őket megfontani. A mi színházunktól el kellett tiltani a középiskolai ifjúságot, ezeket kérnünk kellene, hogy egyb alkalommal is nyuljtsanak módot a mi ifjúságunknak arra, hogy megismerhessék a művészet lelket felemelő, szívet, kedélyt, nemesen gyarapító hatását.

Ugy halljuk, hogy a Kis társaság bejárja Magyarországot s. vagy. 10—20 városban bémutatja tudását. Öszintén kívánjuk, hogy nagyobb közönség nézze, mint nálunk. Hogy az a közönség lelkesedni fog és méltányolni fogja munkájukat, az egészen természetes, mert ez már az ő dolguk.

Életveszélyes bicskázás. A szomorú kitérő névre: vergődött fehérvári bicskák-nak újabb áldozata van. Liszt János rosvottmulto napzsamos a helybeli Szent György kórházban halál tusáját vivja, melyet egy lelenktelen öszszelőlközásban megállani bicskát idézett elő. Molnár János helybeli cipészegéd mámortól elnehozult fővel kalézolt az utcán, hozzá szegődött Liszt János, aki talán nem önző érdek nélkül — haza vezetésére vállalkozott. A két egymásba kapaszkodó embert látva Major János cipészegéd, Molnárnak barátja, megállította őket. Molnár figyelmeztette arra, hogy Lisztvel nem lesz tanácsos bizalmasan öszszesbarátkoznia. Liszt erre rátaimadt Majorra s egy pár arcultással kelt ki szavai eljap. Major erre előrántotta bicskáját s többször teljes erővel beleütötte a züllött napzsamos testébe, ki halálos sebesülést szenvedett. A mentők beszállították a kórházba; a gyilkos cipészegédet pedig letartóztatta a rendőrség.

VITA
SÓSKÚT FORRÁS VASMEGYÉ

ALKALIKUS NATRON-LITHONOS GYÓGYVIZ

Orvostlag gjaniva: hügyavas diathézis, köbnyev, cukorbetegség, gyomor, vese és bughólyag-bántalmakok stb.

Mint üdítő és borvíz páratlan.

Bővebb felvilágosítással szolgolt a
Központi iroda: Budapest, V., Lipót-körút 29.

Forráktár
SIMON GYÖRGY és KOVÁTS PÁL
uraknál Székesfehérvár.

KAPHATÓ: gyógytárak, drogeriák és fúzerüzletekben.

Elgázolt fu. Osv. Nagy Istváné szárazréti lakos 10 éves iskolás fia János a Concordia temetkezési vállalat kocsija után kapaszkodott. A kocsi észrevén a gyereksínyt, ostarával hátra csapott, mire a fiu jédteben lemaradt a kocsiról. Nyomban jött utána Angermann András veszprémi lakos, kocsija, amely elől kiérni a fiúnak nem volt már ideje. A kocsi alá került, amely bal lábán ment keresztül, a mentők súlyos sebesüléssel beszállították a kórházba.

Dr. Kneffel Ferenc ügyvéd irodáját. Szt. István-utca 6. sz. alá helyezte át.

Talált csomag. Pető Miksa nádor-utcai kereskedő szombaton dében egy félig-meddig elrejtett csomagot talált a kapu alatt. A rejtett dolog iránt érdeklődven, megtudta, hogy egyike fiatal segédje, Novák Ferenc ragados keze juttatta oda a 10 kor. kávé. Novák Ferenc abból a tőből készítette ki alkalmas helyre a kávé, hogy a vele lopási manipulációkban álló bátyja, Ignác-haza szállítsa. A rendőrség nyomozást-ejtett a fiu lakásán, ahol azonban lopott jószágot nagyobb mennyiségben nem találtak. Még, mint a dolog járuléka az is kiderült, hogy a Rákóczi-utcai Mand-féle szatócsboltban tették pénzzé az elcsont kávé. A nyomozás tolyik.

Schwimmer Róza. A csütörtöki estélynek jellegét, fényét Jászai Mari adta meg. Az ő beépített oly rendkívül módon megüszelő vendégszereléséről jrtunk már. Schwimmer Róza kritikai méltatását igértük a ez annál is inkább kötelességünk, mert a Fejérmegyei Irodalmi és Közművelődési Egyesületnek és más feminista köröknek — Gjúcklich Vilma stb. — szokták a gerincét képezni. Irásuk némi magyarosáttal foglalkoznak az ideges nyugtalanságnak, a melyt a közönség egyesek részéről — tudjuk jól — megütközve tapasztalt. Schwimmer Róza Nyírán pár héttel ezelőtt oly támadó beszédet mondott, hogy a város főgyűlése indítatva érezte magát, hogy a keresztény álláspont védelmére Kéjfen és Schwimmer Róza elvett visszautasítsa. Ugyanez a Schwimmer Róza *„Az Újság”* huszvédi számában „Anyaság és feminizmus” című cikkkel írt, a melyben ezek foglaltak: „... a rétégeket meg kell ismeretnie a szaporodás megelőzésének a házastársakat nem veszélyeztető tudományosan magallapított módszereivel. Ez volt a Feministák Egyesületének kifejezett fennadancája”. „... A nőmozgalom mindentől réter é tön propagálására.” „Csalak a legdurvább egoizmus gyönyörködhet a maga védtelt hátyjától a háp utiszaporodásának gyökereiben.” „... A szegény ügyvel foglalkozó asszonyok Németországban régen hangoztatták a szaporodás korlátozása propagálásának szükségességét.” „A hollandiai szövetség hazóli hátra bírta tagjait a munkásszonyok személyes kioktatására.”

Az az idegesség, a mely Schwimmer Rozát, a feminista apostolt fogadta, ennek az eszmévilágnak tudandó. S azt hisszük: érthető is. A mi most már magát az előadást illeti, teljes megnyugtatóással emlíndhatjuk, hogy Schwimmer Róza fehérvári előadása semmi megbotránkoztatást nem tartalmazott. Igaz, hogy melegen ajánlották is neki a tulajdosoktól való tartózkodást. Előadása inkább limonádé volt, mint róza, annak illatával, vagy ízeivel. Először is leszólt a régi világot s kijelentette azt, a mit eddig is mindenki tudott, hogy a gyáripár stb. az világot teremtt. Eddig a nő azt mondotta: az én házam az én világom. A feminizmus ezzel szembent ezt a túlzást enged meg magának: a világ az én házam. A régi világ belegyömészölte a nő egy sarokba, a piszkosba, az ő otthonába; az új világ kinyitja előtte a bezárt kapukat s megmutatja neki kötelességeit. Mit a modern nő kötelességei? Küzdeni a leánykereskedés ellen, (ez a kereszténység sokkal jobban és több eredménnyel tett kötelességgé) küzdeni az alkoholizmus ellen (ez furcsa dolog, Nagyön szeretnének tudni hogyan? Talán gyógyítanak az alkohol ellen gyógyító szanatoriumokra, — így helyes — vagy elmennek a részegesekhez és térítik őket? Akkor kérjünk: nem félté, hogy mikor egy asszony így apostolkodik az alkohol rajját javára, otthon megközműködik a vacsora s az elkészítet férj elmegy a kormába, ott vacsorázik s élizik a sárga földig); küzdenek a militarizmus ellen (ez is szép, de mintha az egyik fiatal hölgy ábrándos kék szeméből egy kis méltatlankodást, meg ezeket olvas, tam volna ki: — Ugyan mit beszél ez a népi a militarizmus ellen, könnyű az ő korában és az ő természetével az anyanyzónórós atilla ellen izgatni, de lenne csak megégyezser 17 éves s megfelelően csinos, tudom nem keseritné a szíveket a sava nyú szóból ilyen teóriával). Egyebekben ajánlja a hölgyeknek, hogy traccs helyett (ő ebben a férfiak mind egyetértettek öngyagságával) inkább modern, közhasznú társadalmi mozgalmakkal, pl. gyérmékvédelemmel foglalkozzanak (mintha minden anyának nem volna elég dolga a saját gyermekszobájában s mintha a feminista hölgyek lelkéből ki volna tépve a traccs iránt való hajléndóság, a melynek zamatját az édes anyatejtel szűtték megukba!). Szóval: Schwimmer Róza urfőlgy női mondott újat, a mit régen ne tudunk volna s a mlak gyakorlása réges-rég nem lett volna a társadalom kötelessége — más formák között. Egyéb haj most nem történt. Ugy látszik azonban, hogy ezek a női tudják szabályozni a körülméket. Annymra ereszti ki; a mennyire hiszik, hogy vissza nem karmolják őket. A Fejérmegyei Irodalmi és Közművelődési Egylet az eddigi tapasztalatok szerint ezekkel a hölgyekkel szokta a azelőtt irányítás szükségletét kielégíti.

tetni. Hát vegye tudomásul, hogy Fejérmegye becsületes magyar népcnek illyesmire szüksége nincs. Ha az az egyesület nem kap külön előadót, az ilyenekkel ne rontsa Fejérmegyét. Schwimmer Róza apostolkodik a maga világában, Fejérmegye pedig maradjon inkább becsületesnek, mint hogy Schwimmer Róza újjan, legyen módern.

Öngyilkos aggasztán. Szalai József falubatyáni 80. éves öregember állandóan rossz viszonyban él a vele egy házban lakó fiaival. Végre is meguntá 80 éves életének háboruságát viselni, felmondta a fiainak a lakást. A fiuk ezután sem hagylák békében, úgy, hogy az öreg Szalai a szolgabíroságnál is nem egyszer megfordult s orvoslást kért a folytonos zaklatások ellen. A fiuk szintén megfordultak a bíróságnál, ok meg apjuk részeges, házastárs természetét árullak be. Az öreg Szalai végre is meguntá a folytonos veszekedést, amelynek együgyű lite szerint csak szakítható véget, hogy balába vitte hánytvetett életét. A mult vasárnap reggelre felkötötte magát a mestérgendárára.

Szomjas betétek. Nyul Jánosné hercegfalvai lakos presházának tetőzetét ismeretlen egyének lebontották. Az így támadt nyíláson át elaptak 40 liternyi jó bort a pipéből. A csendőrök kinyomozták a teteseket. Grácer János hercegfalvai lakos, továbbá 11 éves Mari leánya és 14 éves Ferenc fia személyében, Grácer János a csendőrök előtt azt is beismerte, hogy a Nyulné házára elkövetett régebbi lopásokban is ő volt a ludas. Feljelentették a helybeli ügyészségnél.

4514/1908. sz.

Arlejtesi hirdetmény.

Székesfehérvári szab. kir. város fűtósága által a város határában és kezelése alatt levő sorompókon kívül a határák 1908. évben leendő fentartására szükséges fedanyagok termelése és szállítása hat kimutatás alapján külön-külön árlejtás 1908. év május hó 17. k. napján d. e. 9 órákor fog a városház nagytermében a megállapított feltételek alapján megtartatni, melyre a vállalkozók meghívattak.

I. számú kimutatás szerint:

- 1. Móri útra 140 kp.
- 2. Iszkauszénygyörgy útra 20 kp.
- 3. Kereszt föltésre 40 kp.

Összesen 200 kp.

Rostált kavics termelése és szállítása. Kiküldési ár 1216 K. Bánatpénz 122 K.

II. számú kimutatás szerint:

- 1. Zámolyi útra 150 kp.
- 2. Kiskuti útra 40 kp.

Összesen 190 kp.

Rostált kavics termelése és szállítása. Kiküldési ár 1444 K. Bánatpénz 145 K.

III. számú kimutatás szerint:

- 1. Székesfehérvár-Érdi útra 150 kp.
- 2. Borjúkúti útra 30 kp.
- 3. Fiskalis útra 50 kp.
- 4. Furózsáki útra 20 kp.

Összesen 250 kp.

Zuzott kavics termelése és szállítása. Kiküldési ár 2000 K. Bánatpénz 200 K.

IV. számú kimutatás szerint:

- 1. Seregélyesi útra 200 kp.
- 2. Adonyi útra 70 kp.

Összesen 270 kp.

Zuzott kavics termelése és szállítása. Kiküldési ár 2430 K. Bánatpénz 252 K.

V. számú kimutatás szerint:

- 1. Sárkeresztúri útra 180 kp.

Rostált kavics termelése és szállítása. Kiküldési ár 2520 K. Bánatpénz 252 K.

VI. számú kimutatás szerint:

- 1. Csikvári útra 300 kp.
- 2. Urhidai útra 40 kp.
- 3. Táci útra 40 kp.

Összesen 380 kp.

Zuzott kavics termelése és szállítása. Kiküldési ár 3300 K. Bánatpénz 380 K.

A bánatpénz készpénzben vagy helybeli társasági bank, illetve kereskedelmi bank letéti.

könyveskéjében avagy előző napi budapesti újszdeli árfolyami szerint számítandó óvadékképes értékpapirokban leendő le.

Az árlejtésnél ajánlatok csak az egységi ár után számítandó százalékokban leendő el. Az elvállalt munkákat vállalkozók által ez év szeptember hó 30-ig muhatatlanul befejezendők.

Az árlejtési egyéb feltételek alulírott: hivatalos helyiségében (városház 10. sz. a.) a hivatalos órákban betekínthetők.

Székesfehérvárott, 1908. április hó 7-én.

Pölczér Péter s. k. gazdasági tanácsos.

HIRTLING PAL
KÖCSIGYÁRTÓ,
Üzlet: Székesfehérvár. Raktár: Simor-utca 35.
Tolnai-utca 16.
A nagyérdemű közönség hecos figyelmébe ajánlom dusan berendezett kész kocsi raktáromat. Továbbá ajánlom ujonnan berendezett bogrnár üzletemet, készletbe tartok mindennemű hintó és hajtó kocsi korbákat, kerékeket és hozzá tartozó összes felszerelést a leggyorsabban és jutányos árban szállítok.
Nyolc személyre való társaskocsi Echo tetővel eladó.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy a Vörösmarty-téren levő mosodát megvettem és az ott mosás vagy vasalás céljából átadott ruhanevet mosodámban lehet átvenni.

Ugyanott mosás és vasalás elfogadtatik.

Tisztelettel

Nagy Ignác mosodás,

püspökség mellett.

Ugyanott kétszobás lakás azonnal kiadó!

Van szerencsém a n. é. közönségnek becos tudomására hozni, hogy 38 év óta fenálló könyvkötő üzletemben úgy a legégyyszerűbb könyvkötést, mint a legdiszesebbet is, üzleti vagy könyvtári könyvek bekötése a legjutányosabb árért pontosan elkészíttetnek. A n. é. közönség szíves pártfogását kérve kiváló tisztelettel Friesz József, könyvkötő Székesfehérvár, Iskola-utca 3. sz.